

SYTTEN GODE RÅD TIL SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTER ASTRID KRAG OG BØRNE- STATSMINISTER:

Sådan får anbragte børn den bedste barndom

Plejefamiliernes Landsforening, en fagforening for og af plejefamilier tilbyder at gå ind i arbejdsgruppen for hele anbringelsesområdet, med fokus på anbragte børn i plejefamilier.

Et Barn har kun én barndom. Mange anbragte børn kan være meget udfordret med skyld- og skamfølelser, 'var det min skyld' - men det er aldrig børnenes skyld! Rigtig mange anbragte børn har været udsat for misbrug af alle typer. Som samfund har vi et ansvar for at sikre, at alle børn i Danmark får en tryk og god barndom, som kan blive trædesten til et langt og godt voksenliv. Regeringen arbejder på "Barnets Lov", der bl.a. skal sikre mere kvalitet på anbringelsesområdet, så anbragte børn får en tryggere barndom med færre sammenbrud og opbrud.

Vi i Plejefamiliernes Landsforening har rigtig mange års erfaring i hvad der er godt for børn og også hvor det ikke lykkes. Vi har plejefamilier med mere end 35 års erfaring og flere tusinde plejefamilier med erfaringer som vi kan trække på i en dialog med landspolitikerne omkring Barnets Lov. Vi tror på, at det er vigtigt, at "dårlige" børn også lykkes i en ny reform på området. Derfor skal man ikke blot lytte til anbragte børn som har et intellekt og en uddannelse, men også på børn og plejefamilier som har kæmpet med psykiske og kognitive udfordringer for deres børn, som måske ikke har trukket det heldigste lod i livet. Det er også de børn vi skal have et særligt fokus på og undersøge om vi ikke kan skabe en bedre livsramme for deres fremtidige muligheder i livet.

En styrkelse af plejefamiliernes økonomi og uddannelse er helt fundamental for at hæve kvaliteten på anbringelsesområdet. Det samme er det, at kommunekassen ikke skal diktere om et barn skal anbringes eller ej.

Socialminister Astrid Krag (S) har bedt Plejefamiliernes Landsforening om at komme med forslag til forbedringer på anbringelsesområdet. Og ministeren har bedt os om at tænke stort.

Her kommer sytten råd til at sikre de anbragte børn den bedste barndom:

- 1. Plejefamilier ansættes af kommunerne, men lønnes af en fælles regional eller statslig pulje.**

Dermed fjernes kommunernes motivation til at spare penge i anbringelsessagerne. Kommunerne skal udelukkende se på barnets behov, og derfor skal økonomien væk fra kommunerne. Derfor bør der oprettes anbringelsescentre med den nødvendige ekspertise til at løfte opgaverne - lidt som i amternes tid, hvor de sad med specialviden.

2. Der skal oprettes regionale kompetencecentre med specialister, som de enkelte kommuner kan trække på.

Her skal være psykologer, pædagoger, sociologer, tilsynskonsulenter fra Socialtilsynene og andre med helt særlig indsigt i anbragte børns komplicerede sager og reaktionsmønstre. Og her skal tilknyttes jurister, psykologer og pædagoger, der kan give plejefamilierne den bedst mulige rådgivning og supervision både akut og i længerevarende forløb.

3. Langt bedre uddannelse af det socialrådgiverteam, der er tilknyttet anbringelser i de enkelte kommuner.

Det er værd at overveje om socialrådgivere, der arbejder med anbringelse af børn og unge, skal have en særlig autorisation, der kun gives efter at have gennemført bestemte uddannelsesforløb. I dag er der mange skift af socialrådgivere, hvilket påvirker de anbragte børn og resulterer i manglende åbenhed og fortrolighed samt stor mistillid til socialrådgiverne. Socialrådgivere skal arbejde praksisnært og fastsætte de nødvendige indsatser efter socialfaglig vurdering. Økonomi og anbringelse må ikke gå hånd i hånd.

4. Plejefamilier skal have en overenskomst, der sikrer dem ordentlige arbejdsforhold og økonomisk sikkerhed. Sikre ansættelsesforhold der taler til yngre moderne familier.

Ligesom andre lønmodtagere, der arbejder med udsatte børn og unge, bør plejefamilier have en overenskomst. Samtidig kan en overenskomst gøre det mere attraktivt at blive plejefamilie og sikrer et bedre og bredere uddannelsesgrundlag at rekruttere nye og yngre plejefamilier fra. Alle plejefamilier skal vide hvad de har i indtægt, de skal ikke leve i en økonomisk rugebane. Der skal være feriekompensation, pensionsordning, opsigelsesvarsel som i funktionærloven.

5. Samarbejde med forældre, kommune og plejefamilie skal styrkes.

Det må afklares, hvor lang tid det må tage at vurdere om der er reel forældreevne. En forælder til et anbragt barn skal altid være forælder, men omfang og indhold bør tilpasses barnets behov. Kan forældrene ikke indenfor to år demonstrere forældreevne, skal barnet sikres ro resten af barndommen. Det duer ikke, at et anbragt barn i en plejefamilie ved, at sagen skal tages op med jævne mellemrum, og at barnet måske skal tilbage til sine forældre og rives op med rode fra sin plejefamilie, skole og netværk. De biologiske forældre skal have støtte og opbakning til at være forældre til et anbragt barn. Det er dybt skadeligt for barnet, hvis forældrene ikke kan lære at samarbejde om barnets opvækst.

6. Forældrekompetanceundersøgelserne er meget forskellige og meget afhængige af hvem der har foretaget dem.

Det kan virke som bestilt arbejde. Det er vigtigt for det fremtidige forældresamarbejde, at FKU er professionelt udført, så der ikke er tvivl om indholdet. En model til kvalitetssikring af FKU bør indtænkes i udførelsen, her tænker vi et psykolog/brugerudvalg (bestående af biologiskeforældre og plejefamilier) som kan sætte nogle målepunkter og kvalitetsstandarder op. Måske endda en efteruddannelse af psykologer.

7. Tvangsbortadoptioner (adoption uden samtykke)

- i. Tvangsadoptioner kan, hvis man følger den nye lovgivning afdække ca. 80% af alle anbringelser, fordi forældrene passer i beskrivelsen af manglende forældrekompetence uden mulighed for progression. Brugen af tvangsbortadoptioner skal ses i lyset af mange andre ting, b.la. adoptanternes kompetencer. Vi ser rigtig mange adopterede børn som ikke kan passe i familierne og efterfølgende ender på institutioner. Adoptioner er grundlæggende gode hvis de foretages før fødsel og planlægges professionelt i forhold til forældrene.
- ii. Men adoptioner som fremlægges i 3-6 års alderen, hvor et barn måske har været placeret i akut pleje og efterfølgende i plejefamilie og det er fuldt tilknyttet plejefamilien er et kæmpe overgreb ikke bare på barnet men på hele plejefamilien herunder også plejefamiliens børn som også er blevet tilknyttet deres "søster eller bror". Udover det følelsesmæssige dilemma er der også et økonomisk spørgsmål, når og hvis plejefamilien får tilbudet om adoption. Her står vi ofte med en familie som har plejeopgaven som den primære indtægt og som bor i et udkantsområde uden store jobmuligheder. De kan ikke se sig ud af den økonomiske konflikt de bliver sat i. Ser man på konsekvenserne af det man har initieret i nogle kommuner, mener vi i PLF, at det er afslutningen på ideen om plejefamilier. Der er ingen plejefamilier som vil stå model til at få fjernet det barn som de og deres familie elsker til et fremmed og måske ikke kompetent barnløst forældrepar. Et forældrepar som ikke aner hvad det er for opgaver de står overfor.

8. I dag kan kommunerne ifølge Servicelovens §54 tilbyde forældre en støtteperson, når et barn anbringes udenfor hjemmet.

Vi foreslår, at støttepersonens rolle styrkes, så man træder til før en anbringelse og støtter forældrene i at samarbejde bedst muligt. Denne person skal kunne fortsætte som støtteperson efter §54 også under og efter anbringelsen. Det vil sikre barnet bedst muligt kontakt med forældrene, men også ro i anbringelsen.

9. Mere og bedre uddannelse til plejefamilier.

Plejefamilier har vidt forskellige uddannelser og forudsætninger for at påtage sig den komplicerede og krævende opgave at være plejeforældre. Professionsskolen UCC har sammen med Plejefamiliernes Landsforening udviklet den første reelle længerevarende uddannelse til plejefamilier, kaldet PUP. En del plejefamilier er ufaglærte, og PUP-uddannelsen giver stor faglighed og flere pædagogiske værktøjer, der er gode at have med i bagagen som plejefamilie. I dag kan kun ufaglærte plejefamilier tage PUP-uddannelsen gratis, mens sygeplejersker, teknikere og andre med en uddannelse på bachelorniveau skal betale af egen lomme. Alle plejefamilier har brug for både kortere og længere uddannelsesforløb og kurser, og det skal økonomi ikke spænde ben for.

10. Efterværn, der er kommunens tilbud til anbragte unge efter 18-års-fødselsdagen skal prioriteres og altid tage udgangspunkt i en individuel vurdering af, hvad den unge har behov for.

I dag styres indsatsen af økonomi frem for, hvad den unge har gavn af, og det betyder, at mange anbragte unge mister fodfæstet i livet og ikke gennemfører uddannelse og får job. Mange havner i misbrug og psykiske problemer. Efterværn må aldrig blive en spareøvelse. Anbragte unge skal kunne blive i deres anbringelse uden ændringer til de er 21 år gamle. Anbragte unge skal ikke "slippes" før der er en bolig, og før de er i gang med en ungdomsuddannelse. De skal sikres at have kontakt med en mentor eller være tilknyttet et netværk for tidligere anbragte, som fx Baglandet, eller Projekt Unik, eller andre tiltag.

11. Anbragte børn skal inddrages i deres eget liv, børnene skal høres.

Alle børn har brug for at kende og forstå deres egen virkelighed, PLF har udviklet et projekt som giver børnene mulighed for at mødes i fællesskab med ligesindede. Se www.projekt-netvaerket.dk. Andre muligheder for inddragelse i eget liv er brug af vores nye app. Livshistorie app for anbragte børn.

Alle børn har ret til mindst to børnesamtaler om året. Det er slet ikke nok, det er de voksnes ansvar at finde ud af hvad der er barnets bedste. Der må ikke blive pålagt barnets et ansvar det ikke kan bære. De voksne har ansvar for at skabe trivsel og udvikling for barnet, og for at det skal lykkes, skal barnets perspektiv inddrages ved samtaler og deltagelse i møder mv. Og indsatsen, handleplanen og de konkrete valg skal fastlægges i respekt for barnets forståelse og dets mulighed for at overskue, hvad der sker. Et nyt system bør således have fokus på at minimere utrygheden og på at skabe ro i barnets liv. Der skal arbejdes på at skabe et fælles sprog, som gør det muligt for børnene at forstå og følge med i sagen. Netop ved at blive set, hørt og forstået kan barnet opnå et (med)ejerskab til processen og indholdet og kan være med til at tage ansvar for det, der sker.

12. Et såkaldt 'Clean cut', hvor plejebarn og plejefamilie brat adskilles af kommunen på grund af samarbejdsvanskeligheder, skal forbydes ved lov.

Et uvildigt nævn (se forslag om et regionalt center) bør altid vurdere eventuelt ophør af en anbringelse og sikre, at al lovgivning er overholdt. Børn må kun straks fjernes ved misbrug, seksuel misbrug eller vold. Barnets tarv skal spille en central rolle i afgørelsen. Der skal altid være mulighed for at få sagt farvel på en ordentlig måde og følge en forklaring med til barnet, hvis det ender med et brud mellem plejebarn og plejefamilie.

13. Plejeforældre bør få en udvidet partsstatus, når anbringelsen af et barn er langvarig.

Dermed kan plejeforældre blive inddraget mere i forhold til skole, læge osv, hvilket vil give mere kvalitet i anbringelsen. Det kan også handle om beføjelser til at få udstedt for eksempel pas til en ferie, hvor forældremyndighedsindehaveren i dag skal godkende det. Samt ved eventuelle ankesager i Ankestyrelsen, plejeforældre som har været primære omsorgspersoner i hovedparten af et anbragt barns liv bør være parthaver indtil barnet er 12 år gammelt.

14. Netværksplejefamilier,

Der ofte har familierelationer eller en familie der i forvejen er tæt tilknyttet det anbragte barn, skal have langt bedre økonomiske forhold end i dag, hvor de ikke får vederlag og må betale de fleste udgifter til barnet selv.

15. Aflastningsfamilier skal have bedre vilkår og inddrages mere.

Både af hensyn til barnet men også af hensyn til plejefamilier, der har brug for en friweekend ind imellem. Tænk selvstyrende teams for plejefamilier og aflastningsfamilier, så man i teams kan planlægge, hvornår man kan give hinanden et frirum.

16. Kommuner skal altid have plejefamilier i en venteposition til at modtage spædbørn. På den måde undgår man mange skift af plejefamilier for spædbørn.

17. Vedvarende inddragelse af fagforeninger som PLF og interesseorganisationer som Børns Vilkår samt andre organisationer i det politiske arbejde skal sikre bedre kvalitet på anbringelsesområdet.

Kære socialminister, vi i Plejefamiliernes Landsforening brænder for de anbragte børn. Plejefamilier i Danmark, passer på over 65% af alle anbragte børn.

Vi vil meget gerne få muligheden for at uddybe disse ovenstående punkter, da der er mange delelemente som naturligvis ikke er uddybet her.

Jeg håber, du stadig holder invitationen åben for en fortsat arbejdsdialog.

På vegne af plejefamilierne i Danmark.

Thomas Vorre

Formand – Fagforeningen Plejefamiliernes Landsforening